

VEIKKO ON MENNYT,
LUONTAINEN ARVOVALTA JÄI.

VEIKKO VERNER VIRTANEN

7.7.1919 – 31.3.2020

**Rannalle himmeän lahden
aurinko laskenut on.
Kutsu jo soi iltahuudon,
taakka jo laskettu on.**

Riihimäkeläispoika Veikko oli perheen ainoa lapsi, vilkas ja yritteliäs, jolle isänmaallisuus oli kotiperusteista. Vanhemmat olivat pysyvissä työpaikoissa ja siten Veikon lapsuus oli turvattu.

Veikko ei sanojensa mukaan ollut ”pitkänlinjan” koulukas. Hän suoritti vain pakollisen kansakoulun. Innokkaana hän aloitti oman työnsä jo 14-vuotiaana Hausjärven Osuuskaupan juoksupoikana. Näihin vaiheisiin sisältyi 1930-luvun loppupuolella päätös kirjanpainajaksi tulemisesta. Kokeilua alan opinnoista oli Helsingissä noin vuoden, jonka jälkeen Veikko totesi, että ala ei ollut hänelle. Seurasi paluu Riihimäelle Valtion Pukimon huonekalujen kunnostajaksi.

Veikko tiesi aloittavansa varusmiespalveluksensa Korialla 19.1.1940. Veikolle Talvisodan alku oli shokki, koska hän ei uskonut sodan alkavan.

Matkalla sotimaan Virolahdelle tuli välirauha. Mentiin välittömästi takaisin Korialle ja siellä perustettu sodanvahvuinen pioneerikomppania siirtyi Oulun vaiheille ja se toimi erilaisissa rakentamistöissä ympäri Pohjois-Suomea. Kalastajasaarennossa raivattiin vihollisen tuhoja, Savukosken Saijan kylässä rakennettiin Tenniöjoen silta. Sieltä Ouluun, jossa varastojen vartiointia ja rakentamisia.

Syksyllä -40 yksikkö liitettiin PionP5:een ja koulutus- ja rakentamisaikaksi tuli Iin Kestilän kylä. Täällä tapahtui Veikon osalta kaksi merkittävää asiaa. Veikko tapasi tulevan vaimonsa Anna-Liisan, joka toimi siellä muonituslottana ja avioliitto solmittiin vuonna 1942 Haukiputaan kirkossa. Toinen merkittävä asia oli se, että Veikko aloitti sotilaan tien ensi askelia. Kuu-kauden ryhmänjohtajakoulutuksen jälkeen korpraali Virtanen aloitti ryhmänjohtajana sotilasjohtajan elämän. Tätä sotilaselämää (lyhyt katkos välillä joulukuu 1944 – huhtikuu 1945) jatkui vuoteen 1971.

Jatkosotaan Veikko osallistui koko sen keston ajan pääalueena Uhtua. Veikko haavoittui kahdesti, mutta pysyvää ei jäänyt. Puuduttavien ja ankarien vuosien jälkeen alkoi marssi rauhaa kohti Lapin sodasta Koivun asemalta 22.11.1944. Kotiuttaminen tapahtui Oulussa.

Ensimmäinen Puolustusvoimien rauhanajan työpaikka oli JR1 pioneeriosasto Oulun kasarmi-alueella huhtikuusta 1945 erilaisissa tehtävissä. Kanta-aliupseerin peruskurssin suoritus oli -48. Monien raivaus- ja moottorikurssien jälkeen seurasi sen ajan pioneerialiupseerin suurin mahdollinen kurssi: Pioneerimestarikurssi I vuonna 1962 Koriolla.

Pisin yhtäjaksoinen työskäntä oli 1. Prikaatin/ Pohjan Prikaatin Pioneerikomppanian vääpelin työt vv. 1958 – 1966. Pioneerikomppania siirtyi v. 1958 Hiukkavaaraan ensimmäisenä yksikönä. Ansiot ja koulutus tuottivat ylennykset: Uhtualla v. -43 alikersantti, kersantti 1946, ylikersantti 1952, vääpeli 1959, ylivääpeli 1963 ja sotilasmestari 1965.

Lukuisista ansaituista tunnustuksista ja palkitsemisista Veikon arvojärjestys oli Tammenlehti, Pioneeriansiomitäli soljen kera ja Maanpuolustusmitäli. Perustelun autenttisenä kuulin 7.7.1999, kun olin tilaisuudessa Eelis Tiittasen kanssa luovuttamassa Pioneeriansiomitäliä soljella 80-vuotiaalle Veikolle. Veikon sanat olivat arvostavan tyytyväiset: ”Tulihan se sieltä...vihdoin. Nyt minulla on osoittaa, mitä olen tehnyt.”

Kun astuin varusmieheksi 15.6.1960 PionK/ PohPr:iin yksikön vastuumiehet olivat arvovaltaisia sodankäyneitä herroja; päällikkönä kapteeni Paavo Vesa ja vääpelinä vääpeli Veikko Virtanen. Päällikkö oli tosin raivausleirillä Misissä.

Vääpeli Virtanen oli toki paikalla. Jo silloin, vaikkakin vain alokkaana arkana ja uteliain silmin havainnoin, että miehestä paistoi ulos joviaali teeskentelemätön arvovalta. Tämän arvovalan näin ja koin myöhemmin lukuisia kertoja. Veikon ei tarvinnut korottaa koskaan ääntään ja kaikki toimi. Jos hän joskus halusi teetättää esimerkiksi jotain isompaa siivoussavottaa, toi komento: ”Varustus työpuku päällä käytävälle järjesty” ojentautuneen yksikön puolesta minutissa.

Veikko piti arvossa vanhoja sotilaselämään kuuluvia arkisia ohjeita. Ne asettivat sotilaselämän oikeille raiteille. Muistan elävästi, kun Veikko ilmoitti aamuisin ulkopalveluksien alkessa yksikön päällikölle, Vesalle. Kun otin myöhemmin vastaan päällikön tehtävät, ilmoitin, että haluan takaisin tuon aamuisen koonnin. Veikon vastaus oli kuvaava asiansa hoitavasta: ”Se on hyvä ja oikea asia.” Ja niin tapahtuikin aina vuosien ajan. Näin ja otin vastaan yksikön, joka oli valmis palvelukseen ja yksikölle ”Hyvää huomenta” sanomisen jälkeen oli helppo

käskeä ”Herrat kouluttajat. Lähdetään palvelukseen.” Hetki oli taianomainen ja sen loi vääpelin korostunut osuus. Tämän opin (toki paljon muutakin) oppivat ainakin Eelis Tiittanen ja Aulis Mikkola.

Kun veteraanien perintöä ja muistamista alettiin uudestaan arvostaa 1970/1980 taitteessa, oli Veikko tavattoman tyytyväinen. Esimerkkinä olkoon vuonna 1984 Pion5:n muistomerkin paljastus Iin Kestilässä. Kun olin toimessa mukana ja kysäisin Veikolta asian merkitystä, toi Veikko esiin asian tärkeyden. Samalla hän yhdisti heti asiaan Kalle Päätalon ”Ukkosen ääni” teoksen (1979). Teoksessa Kalle puhuu juuri tästä Iin ajasta. Kallehan oli ollut Veikon yksikön talousaliupseeri. Muistomerkin paljastustilaisuudessa kaveruksilla oli muisteltavana monenlaista asiaa, molemmat hersyttelivät kaikenlaista. En juurikaan siihen osallistunut, mutta kuulin esimerkiksi sen kuka oli teoksen ”pentuvänrikki”, tietysti Pili-Ville! (Ville Pihlman)

Veikko arvosti aina kotia. Tämä ilmeni monta kertaa keskusteluissa. Kodin oli annettava lapsille turvallinen lähtöpohja maailmanmenoa varten. Periaatteessa kaikki kodissa tiesivät mikä ja miten tehden on oikea. Tätä samaa periaatetta hän sovelsi varusmiehiinkin, jos suinkin mahdollista. Tämän mukaisesti joka jouluaatto päällikkö ja vääpeli vaimoineen olivat mukana varusmiesten joulujuhlissa: Se oli mukava rauhoittuminen jouluun.

Olin otettu, kun sain toimia Veikon kanssa monia yhteistoimintavuosia. Aina oli yksikön sisäjärjestys kunnossa, paperit tallessa ja tilityksiin sai huoletta pyöräyttää nimen.

Pidimme kohtuullisesti yhteyksiä jatkossakin. Erityisen ilahtunut olin aina kun saimme vaimon kera käydä Vernun luona kahvihetkillä. Eikä ollut mitenkään huono asia, kun saatoin toimittaa hänelle silloin tällöin tuoretta kalaa.

Jätit Vernu pysyvät vanhan arvokkaan herrasmiehen ja vaarin muistot.

Silmiä pyyhkäillen

Kiitos

Veikko Inkilä

Kirjoittaja astui varusmiespalvelukseen 15.6.1960 PionK/ PohPr:ään. Veikko Virtanen oli vastaanottamassa alokkaita yksikön vääpelinä. Työtoveruussuhde alkoi kesällä -61, jolloin kirjoittaja toimi runsaat viisi kuukautta vihreänä vänrikkinä kouluttajana. Kadettikoulun jälkeen tiet kohtasivat vuonna -63, josta seurasi yksikön päällikön – yksikön vääpelin luottamuksellinen työsuhte noin kolmen vuoden ajan.

Siunaus toimitettiin 25.4.2020 läheisten läsnä ollessa kokoontumisrajoitusten sallimissa puitteissa.

Veikko Virtanen 100-vuotis-
syntymäpäivänä 7.7.2019

Pioneeriaselajin Liitto ry:n, Pohjan Pioneerikilta ry ja pioneeriveljien seppelä laskettiin Veikko Inkilän ja Seppo Suhosen toimesta Veikko Virtasen hautakummulle kaksi tuntia varsinaisen siunaustilaisuuden jälkeen.